

आदेश नि.क्र.३५ वर.

(सीएनआर नं. MHRG 130000-24-2017)

अशोक कानु आंबेकर वि. दिलीप रावजी आंबेकर-१.

०१. सदरचा अर्ज वादीने सदर प्रकरणामध्ये दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेशाचे २६ नियम ९ अन्वये कोर्ट कमिशनर म्हणून उप अधीक्षक भूमी अभिलेख म्हसळा यांची नेमणूक करून दावा मिळकत गट क्र.६६६, जुना स.नं.१८८ एकुण क्षेत्र ०-१६-५० व गावठाण नं.१/४३ एकुण क्षेत्र ०-०३-५० ची मोजणी करून वस्तुनिष्ठ अहवाल व नकाशा दाखल करणेबाबत दाखल केलेला आहे.

०२. सदर अर्जातील थोडक्यात कथन असे आहे की, वादी यांनी सदरचा दावा प्रतिवादी यांचे विरुद्ध अतिक्रमीत बेकायदेशीर विना परवाना बांधकाम दुर करून मिळण्यासाठी दाखल केलेला आहे. वादीचे कथन असे आहे की, वादी यांचे एकत्रित कुटुंबाचे मालकीची व सध्या वादीचे चुलत बंधु महादेव रामा आंबेकर यांचे नावे असलेली मौजे विचारेवाडी, ता. म्हसळा, जि. रायगड येथील गट क्र.६६६, जुना स.नं.१८८ एकुण क्षेत्र ०-१६-५० व गावठाण नं.१/४३ एकुण क्षेत्र ०-०३-५० ची मिळकत असून सदरच्या दोन्ही मिळकती एकमेकांचे लगत असून व सध्या गट नं.६६६ ची मिळकत प्रतिवादी क्र.३ चे नावे आहे.

०३. वादी यांनी पुढे असे कथन केले आहे की, वर नमुद दोन्ही मिळकतीत हिस्से पडलेले असून वादी व त्यांचे सह हिस्सेदारांची कब्जे वहिवाट वेगवेगळी आहे. वादी यांचे कब्जास असलेल्या मिळकतीत घरासमोरील मोकळ्या जागेत अनाधिकारे विना परवाना सुमारे १० × १३ फुटाचे बांधकाम प्रतिवादी क्र.२ यांनी केले असून प्रतिवादी क्र.१ यांनी २० × १५

फुटाचे बेकायदेशीर बांधकाम केल्याबाबत तक्रार केलेली आहे.

०४. वादी यांनी पुढे असे कथन केले आहे की, प्रतिवादी क्र.१ ते ३ यांनी दाखल केलेल्या कैफियतीत बांधकाम करत असल्याबाबत कुठेही नाकारलेले नाही. तसेच कोणत्या मिळकतीत बांधकाम करत आहेत याचा खुलासा देखील त्यांनी केलेला नाही. त्यामुळे प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी कोणत्या मिळकतीत बांधकाम सुरु केलेले आहे हे मा. न्यायालयासमोर येणे आवश्यक असलेने सदर कामी कोर्ट कमिशनर यांची नेमणूक होवून मिळण्यासाठी सदरचा अर्ज वादी यांनी केला आहे.

०५. प्रतिवादी क्र.१ ते ३ यांनी वादीच्या सदर अर्जावर नि.क्र.३७ कडे म्हणणे दाखल केले आहे. प्रतिवादी क्र.१ ते ३ यांनी असे कथन केले की, वादीने दाखल केलेला कोर्ट कमिशन नेमणूकीचा अर्ज हा केवळ प्रतिवादी यांना त्रास देण्याच्या उद्देशाने दाखल केलेला आहे. वादीने दाखल केलेला दावा हा अतिक्रमीत बांधकाम दुर करून मिळण्याकरीता दाखल केलेला आहे. तसेच वादीने संपुर्ण दाव्यामध्ये कोठेही प्रतिवादीने किती लांबी रुंदीचे किंवा किती क्षेत्राचे दावा मिळकतीमध्ये अतिक्रमण केले याचे मोजमापे नमुद नाहीत. तसेच वादीने सदरच्या अर्जात वादीच्या घरासमोरील मोकळ्या जागेत प्रतिवादी क्र.२ यांनी १० × १३ व प्रतिवादी क्र.१ यांनी २० × १५ फुटाचे बेकायदेशीर बांधकाम केल्याबाबत नमुद केले आहे. परंतु सदरची नमुद बांधकामाची मोजमापे नमुद दाव्यामध्ये कोठेही नमुद नसताना केवळ सदरच्या अर्जाद्वारे वादी बेकायदेशीररित्या पुरावा गोळा निर्माण करण्याकरीता केलेला असल्याने वादी यांनी दाखल केलेला अर्ज फेटाळण्याची विनंती प्रतिवादी यांनी केलेली आहे.

०६. अर्ज व म्हणणे याचे अवलोकन केले. प्रकरणातील अभिलेखाचे अवलोकन केले. दोन्ही वकिलांचा युक्तीवाद ऐकला. प्रस्तुतचा दावा वादी यांनी अतिक्रमीत बेकायदेशीर विना परवाना बांधकाम दुर करून मिळण्याकरीता दाखल केलेला आहे. तथापि, वादी यांनी नेमके किती क्षेत्राचे अतिक्रमण आहे ही बाब त्यांच्या दाव्यामधून दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ७ नियम ३ प्रमाणे हातनकाशा द्वारे दाव्यासोबत दिलेले नाही. वादीच्या वाद पत्राचे अवलोकन केले असता त्यामध्ये दावा मिळकत गट क्र.६६६ त्याचे एकूण क्षेत्र १६.५० आर असे नमुद केले असून या प्रकरणातील सात बारा उता-याचे अवलोकन केले असता सदर जागेची प्रथमदर्शनी मालकी ही प्रतिवादी क्र.३ यांची दिसून येते. त्यामुळे मुळ दाव्याच्या कामी मिळकत वादी यांच्या नावे किती क्षेत्र आहे याची उकल होत नाही. कायदयातील तरतुदीनुसार व नामदार उच्च न्यायालय यांच्या विविध न्यायनिवाडयातील तत्वाचा विचार करता न्यायालयीन आयुक्ताची नेमणूक ही मुख्य वाद सोडवण्यासाठी तज्ञ व्यक्तीची मदत घेण्याच्या उद्देशाने केली जाते. तथापि, या प्रकरणातील वादी यांच्या वाद पत्रावरून तसेच दाखल केलेल्या कागदपत्रावरून प्रथमदर्शनी वादीच्या मालकीचे क्षेत्र नेमके किती आहे, तसेच सदरचे क्षेत्र प्रत्यक्षात कोठे आहे ही बाब वादीने वाद पत्रातून तसेच दाखल कागदपत्रातून दाखवलेली नाही. प्रतिवादी यांनी अतिक्रमण केले आहे किंवा कसे हे ठरविण्यासाठी वादीची बाजू स्पष्ट असणे गरजेचे आहे. वादीने अतिक्रमणाबाबत दाव्यामध्ये केस मांडताना प्रामुख्याने त्यांच्या मालकीचे क्षेत्र प्रत्यक्ष कोठे आहे ही बाब अभिलेखावर प्रथमदर्शनी दाखवल्यानंतरच इतर लोकांना म्हणजेच प्रतिवादी यांनी अतिक्रमण केले आहे किंवा कसे ही बाब प्रत्यक्ष जागेवर पडताळणी करण्यासाठी भूमी अभिलेख विभागातील सक्षम अधिका-याची न्यायालयीन आयुक्त म्हणून नेमणूक करणे योग्य

ठरते. तथापि, सदर तरतुदीचा वापर वादीच्या मालकीचे स्थान निश्चित करण्याकामी करवून घेतला तर संपुर्ण वाद पत्रातील कथने योग्य आहेत किंवा कसे याची पडताळणी करणे म्हणजेच पुरावा गोळा केल्याचा प्रकार होईल. वादीच्या मागणीप्रमाणे मोजणी करण्यापुर्वी वादीचे क्षेत्र व स्थान निश्चिती वादीने दाखवल्याशिवाय न्यायालयीन आयुक्ताची मोजणी कामी नेमणूक केल्यास कोणतेही स्पष्ट मत न्यायालयीन आयुक्त देवू शकणार नाहीत. तसेच कोणते मत मागवायचे आहे ही बाब अभिलेखावरून स्पष्ट होत नसल्याने न्यायालयीन आयुक्ताची नेमणूक केल्यास काहीही साध्य होणार नाही व केवळ न्यायालयीन प्रक्रियेचा दुरुपयोग होईल. सबब, वादी यांचा अर्ज नामंजूर होण्यास पात्र आहे. सबब, खालील प्रमाणे आदेश पारित करण्यात येत आहे.

:: आदेश ::

०१. वादीचा नि.क्र.३५ कडील अर्ज नामंजूर करण्यात येत आहे.
०६. येणे प्रमाणे अर्ज निकाली करण्यात येत आहे.

श्रीवर्धन.

दिनांक – १६/०३/२०२०.

(प्र. ग. लंबे)

दिवाणी न्यायाधीश क.स्तर, श्रीवर्धन.